

Avaldus

Avaldus isikuandmete töötlemise kohta COVID-19 puhangu ajal Vastu võetud 19. märtsil 2020

Euroopa Andmekaitseenõukogu on võtnud vastu järgmise avalduse.

Valitsused ning avaliku ja erasektori organisatsioonid kogu Euroopas võtavad meetmeid COVID-19 puhangu piiramiseks ja leevendamiseks. Selle käigus võidakse töödelda eri liiki isikuandmeid.

Isikuandmete kaitse eeskirjad (nt isikuandmete kaitse üldmäärus) ei takista koroonaviiruse pandeemia vastu võitlemise meetmete võtmist. Võitlus nakkushaigustega on kõikide riikide jaoks oluline ülesanne ja seda tuleks igati toetada. Haiguste leviku ja suurt osa maailmast haaravate terviseohtude ohjeldamine tänapäevaste vahenditega on kogu inimkonna huvides. Euroopa Andmekaitseenõukogu soovib rõhutada, et ka praegustes erakorralistes oludes peavad vastutav töötleja ja volitatud töötleja tagama andmesubjekti isikuandmete kaitse. Selleks et tagada isikuandmete töötlemine õigusnormidega ettenähtud korras, tuleb arvesse võtta mitmeid asjaolusid ning alati meeles pidada, et võetavad meetmed peavad olema kooskõlas õiguse üldpõhimõtetega ega tohi olla pöördumatud. Vabaduste piiramine hädaolukorras võib olla õiguslikult põhjendatud, tingimusel et piirangud on proportsionaalsed ega kesta kauem kui hädaolukord.

1. Isikuandmete töötlemise seaduslikkus

Isikuandmete kaitse üldmäärus on ulatuslik õigusakt, kus on sätestatud normid, mida tuleb kohaldada ka isikuandmete töötlemise suhtes COVID-19 puhangu kontekstis. Isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt võivad pädevad tervishoiuasutused ja tööandjad epideemia korral töödelda isikuandmeid kooskõlas siseriiklike õigusaktidega ja neis sätestatud tingimustel. Näiteks võib tuua töötlemise olulise avaliku huvi tõttu rahvatervise valdkonnas. Sel juhul ei ole isikute nõusolek vajalik.

1.1 Pädevate ametiasutuste, näiteks tervishoiuasutuste poolse isikuandmete töötlemise küsimuses leiab Euroopa Andmekaitseenõukogu, et isikuandmete kaitse üldmääruse artiklid 6 ja 9 võimaldavad isikuandmete töötlemist eelkõige juhul, kui selline töötlemine toimub vastavalt riigi õigusaktidega avaliku sektori asutusele antud õiguslikele volitustele ja isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud tingimustele.

1.2 Töösuhte kontekstis võib isikuandmete töötlemine olla vajalik tööandja töötervishoiu ja tööohutuse alaste seadusjärgsete kohustuste täitmiseks või avalikes huvides, näiteks haiguste ja muude terviseohtude tõrjeks. Isikuandmete kaitse üldmääruses, mille põhjenduses 46 on sõnaselgelt osutatud epideemia jälgimisele, on ette nähtud erandite tegemine teatavate isikuandmete liikide,

näiteks terviseandmete töötlemise keelust, kui töötlemine on vajalik rahvatervise valdkonna avalikes huvides (artikli 9 lõike 2 punkt i), tuginedes liidu või liikmesriigi õigusele, või selleks, et kaitsta andmesubjekti elulisi huve (artikli 9 lõike 2 punkt c).

1.3 Telekommunikatsiooni-, näiteks asukohaandmete töötlemisel tuleb järgida ka e-privatsuse direktiivi rakendamiseks vastuvõetud siseriiklike õigusakte. Põhimõtteliselt võib ettevõtja kasutada asukohaandmeid üksnes juhul, kui andmed on muudetud anonüümseks või kui asjaomane isik on seda lubanud, kuid **e-privatsuse direktiivi artikkel 15 võimaldab liikmesriikidel võtta seadusandlikke meetmeid avaliku julgeoleku tagamiseks**. Sellise erandliku õigusakti võib vastu võtta ainult juhul, kui see on **demokraatlikus ühiskonnas vajalik, asjakohane ja proportsionaalne meede**. Selline meede peab olema kooskõlas põhiõiguste harta ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga. Lisaks kuulub see **Euroopa Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtuliku kontrolli** alla. Hädaolukorras peab sellise meetme kehtivusaeg olema rangelt piiratud hädaolukorra kestusega.

2. Isikuandmete töötlemise olulisimad põhimõtted

Taotletavate eesmärkide seisukohalt vajalikke isikuandmeid tuleb töödelda täpselt ja selgelt kindlaksmääratud eesmärkidel.

Seejuures peavad andmesubjektid saama läbipaistvat teavet tehtavate töötlemistoimingute ja nende laadi, sealhulgas kogutud andmete säilitustähtaja ja töötlemise eesmärkide kohta. Sellekohane teave olgu selges ja lihtsas keeles ning kergesti kättesaadav.

Oluline on kehtestada piisavad turvameetmed ja konfidentsiaalsuspoliitika, millega tagatakse, et isikuandmeid ei avaldata kõrvalistele isikutele. Praeguse hädaolukorra lahendamiseks rakendatavad meetmed ja nende aluseks olev otsustusprotsess tuleb nõuetekohaselt dokumenteerida.

3. Mobiilseadmete asukohaandmete kasutamine

) **Kas liikmesriikide valitsused võivad kasutada üksikisikute mobiiltelefonidega seotud isikuandmeid COVID-19 leviku jälgimiseks, piiramiseks ja leevendamiseks?**

Mõnes liikmesriigis kavatses valitsus kasutada COVID-19 leviku jälgimiseks, piiramiseks ja leevendamiseks mobiilseadmete asukohaandmeid. See tähendaks näiteks võimalust teha kindlaks üksikisikute geograafiline asukoht või edastada telefoni teel või tekstisõnumiga rahvatervisealaseid sõnumeid konkreetses piirkonnas viibivatele isikutele. **Avaliku sektori asutused peaksid kõigepealt püüdma töödelda anonüümseid asukohaandmeid (s.t koondandmeid, mis ei võimalda isikuid kindlaks teha), et saada ülevaade mobiilseadmete kontsentratsioonist teatavas kohas (nn kartograafia).**

Nõuetekohaselt anonüümseks muudetud andmete suhtes isikuandmete kaitse eeskirju ei kohaldata.

Kui andmeid ei ole võimalik töödelda ainult anonüümsetl, võivad liikmesriigid e-privatsuse direktiivi artikli 15 alusel võtta seadusandlikke meetmeid avaliku julgeoleku tagamiseks.

Kui võetakse meetmeid, mis võimaldavad töödelda asukohaandmeid ilma neid anonüümseks muutmata, on liikmesriik kohustatud kehtestama **piisavad kaitsemeetmed**, näiteks tagama elektroonse side teenuste kasutajatele **õiguse kasutada õiguskaitsevahendeid**.

Kehtib ka proportsionaalsuse põhimõte. Konkreetset eesmärki silmas pidades tuleb alati eelistada kõige vähem sekkuvat lahendust. Erandlikel asjaoludel ja sõltuvalt töötlemise konkreetsetest asjaoludest võib pidada proportsionaalseks ka privatsust riivavaid meetmeid, nagu üksikisikute

liikumise jälgimine varasemate anonüümsete asukohaandmete töötlemise teel. Seejuures tuleb aga rakendada ranget kontrolli ja kaitsemeetmeid, et tagada isikuandmete kaitse põhimõtete – meetme kestuse ja ulatuse proportsionaalsus, andmete säilitustähtaja piiramine ja eesmärgi piiritlemine – järgimine.

4. Töösuhted

)] **Kas tööandja võib COVID-19 kontekstis nõuda külastajatelt ja töötajatelt konkreetse tervise teabe esitamist?**

Selles küsimuses on eriti oluline proportsionaalsuse põhimõtte ja võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte järgimine. Tööandja tohib tervisealast teavet nõuda ainult niivõrd, kui võrd see on lubatud siseriiklike õigusaktidega.

)] **Kas tööandjal on lubatud suunata töötajaid tervisekontrolli?**

Vastus oleneb tööhõive ning tervishoiu ja -ohutuse aladest siseriiklikest õigusnormidest. Tööandjad peaksid terviseandmeid kasutama ja neid töötlemata vaid juhul, kui see on vajalik nende õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmiseks.

)] **Kas tööandja võib kolleegidele või muudele isikutele teha teatavaks, et töötaja on nakatunud COVID-19ga?**

Tööandjad peaksid teavitama töötajaskonda COVID-19 juhtumitest ja võtma kaitsemeetmeid, kuid mitte andma rohkem teavet, kui vaja. Kui viirusega nakatunud töötaja või töötajate nimi on vaja teatavaks teha näiteks haiguse ennetamiseks ja see on kooskõlas siseriiklike õigusnormidega, teavitatakse sellest eelnevalt asjaomaseid töötajaid ning kaitstakse nende väärikust ja isikupuutumast.

)] **Millist COVID-19 tõttu töödeldud teavet võivad tööandjad saada?**

Tööandjad võivad saada isikuandmeid, mis on vajalikud nende kohustuste täitmiseks ja töö korraldamiseks kooskõlas siseriiklike õigusaktidega.

Euroopa Andmekaitse nõukogu nimel

eesistuja

(Andrea Jelinek)